

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2 IR 60 STRAIPSNŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 60 straipsnio 3 dalyje numatyta mokyklos tarybos sudėtis, tačiau nereglamentuojami mokyklos tarybos sudarymo principai. Pagal minėto straipsnio 1 dalį mokyklos tarybos kaip ir kitų mokyklos savivaldos institucijų sudarymo principus įteisina mokyklos įstatai. Pasitaiko atveju, kai mokyklos įstatuose nustatytas reglamentavimas neužtikrina skaidraus ir demokratinio mokyklos tarybos sudarymo. Mokiniai, mokytojai ir tėvai į mokyklos tarybą deleguojami švietimo įstaigos vadovo. Tokiu būdu formuojama mokyklos administracijai lojali mokyklos taryba, kuriai Švietimo įstatymu suteikti įgaliojimai atlikti visuomeninę mokyklos valdymo priežiūrą.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 60 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad visų tipų mokyklose turi veikti mokytojų, mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų) savivaldos institucijos. Tačiau neformaliojo švietimo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose mokinių savivaldos institucijos ne visada tikslingos. Neformalusis vaikų švietimas ir profesinis mokymas yra neprivalomi, mokiniai ugdomi trumpiau.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 2 ir 60 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas - sukurti teises prielaidas skaidriam ir demokratiniam mokyklos tarybos ir mokinių, mokytojų ir tėvų (globėjų, rūpintojų) savivaldos institucijos sudarymui, užtikrinti tikslingą, grįstą objektyviu atstovavimo poreikiu, privalomą mokyklos savivaldos institucijų sudarymą.

Įstatymo projekto uždaviniai:

- 1) nustatyti, kad mokiniai, mokytojai ir tėvai (globėjai, rūpintojai) į mokyklos tarybą yra renkami;
- 2) nustatyti mokinių savivaldos institucijos sudarymo principą – rinkimus;
- 3) nustatyti privalomą savivaldos veiklą bendrojo ugdymo mokykloje, o neformaliojo švietimo mokykloje ir profesinio mokymo įstaigoje – teisę apsispręsti dėl savivaldos institucijos poreikio;

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

2023 m. rugsėjo 27 d. Švietimo ir mokslo komitete (toliau - Komitetas) sudaryta neformali darbo grupė (Edmundas Pupinis – Komiteto narys, darbo grupės vadovas, Ieva Kačinskaitė-Urbonienė – Komiteto pirmininko pavaduotoja, Laima Nagienė - Komiteto narė, Edita Rudelienė – Komiteto narė). Sudarytai darbo grupei buvo pavesti kartu su suinteresuotomis šalimis apsvarstyti poreikį keisti įstatymus, reglamentuojančius mokinių savivaldą. 2023 m. gruodžio 13 d. komiteto posėdyje bendru sutarimu buvo pritarta įstatymo projekto registravimui.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 60 straipsnio 3 dalyje numatyta mokyklos tarybos sudėtis, tačiau nereglamentuojami mokyklos tarybos sudarymo principai. Pagal minėto straipsnio 1

dalį mokyklos tarybos kaip ir kitų mokyklos savivaldos institucijų sudarymo principus įteisina mokyklos įstatai.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 60 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad visų tipų mokyklose turi veikti mokytojų, mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų) savivaldos institucijos.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 60 straipsnio 6 dalyje nenumatyti mokinių savivaldos institucijos sudarymo principai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad mokiniai, mokytojai ir tėvai į mokyklos tarybą yra renkami. Taip pat siūloma nustatyti savivaldos institucijų sudarymo principą – rinkimus. Rinkimai į mokyklos tarybą ir į savivaldos institucijas užtikrintų kandidatų skaidrią atranką, nepriklausomos ir nešališkos mokyklos tarybos ir savivaldos institucijų sudarymą, laiduotų kokybišką visuomeninę mokyklos valdymo priežiūrą. Be kita ko, rinkimai į savivaldos institucijas mokyklose skatintų demokratiškumą ir pilietiškumą.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti privalomą mokinių savivaldos veiklą bendrojo ugdymo mokykloje, o neformaliojo švietimo mokykloje ir profesinio mokymo įstaigoje teisę apsispręsti dėl mokinių savivaldos institucijos poreikio. Siūlomas reglamentavimas užtikrintų tikslingą ir reikalingą mokyklos savivaldos institucijų (mokytojų, mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų) tarybų) privalomą steigimą šalies mokyklose, atsisakant perteklinio imperatyvaus reguliavimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų priimto įstatymo projekto pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priimtas įstatymas neturės neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Teikiamas įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus šį įstatymą kitų įstatymų keisti, panaikinti ar priimti nereikės.

Įstatymo įgyvendinimui reikės pakeisti Nuostatų, įstatų ar statutų įforminimo reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. birželio 29 įsakymu Nr. V-1164 „Dėl Nuostatų, įstatų ar statutų įforminimo reikalavimų patvirtinimo“.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas, laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu siūlomos naujos sąvokos svarstymo metu bus įvertintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštaruja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Švietimo, mokslo ir sporto ministras iki įstatymo įsigaliojimo turės pakeisti Nuostatų, įstatų ar statutų įforminimo reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. birželio 29 įsakymu Nr. V-1164 „Dėl Nuostatų, įstatų ar statutų įforminimo reikalavimų patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projektas rengtas konsultuojantis su Lietuvos moksleivių sąjunga. Su visuomene bus konsultuojamasi, įstatymo projektą paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinėje sistemoje.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„Mokyklos taryba“, „Mokyklos savivalda“, „savivaldos institucija“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra

Teikia
Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas

Artūras Žukauskas